

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування

Навчально-науковий інститут права
Кафедра конституційного права та галузевих дисциплін

07-02-30

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до практичних занять
та самостійної роботи**

з навчальної дисципліни

**«ПРАВознавство для
Документознавця»**

*для студентів спеціальності 029 «Інформаційна,
бібліотечна та архівна справа» (Документознавство та
інформаційна діяльність)*

Рекомендовано
науково-методичною комісією
зі спеціальності 029
«Інформаційна, бібліотечна та
архівна справа»
(Документознавство та
інформаційна діяльність)
протокол №4 від
30 січня 2017 р.

Рівне – 2017

Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Правознавство для документознавця» для студентів спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» (Документознавство та інформаційна діяльність) денної форми навчання / Олексін Ю.П., Пасічнюк В.Б. – Рівне: НУВГП, 2017.– 35 с.

Упорядники: *Олексін Юрій Петрович, доктор педагогічних наук, професор кафедри конституційного права та галузевих дисциплін; Пасічнюк Василь Борисович, старший викладач кафедри конституційного права та галузевих дисциплін*

Відповідальна за випуск: *Міщук Інна Володимирівна кандидат юридичних наук, в.о. завідувача кафедри конституційного права та галузевих дисциплін*

ЗМІСТ

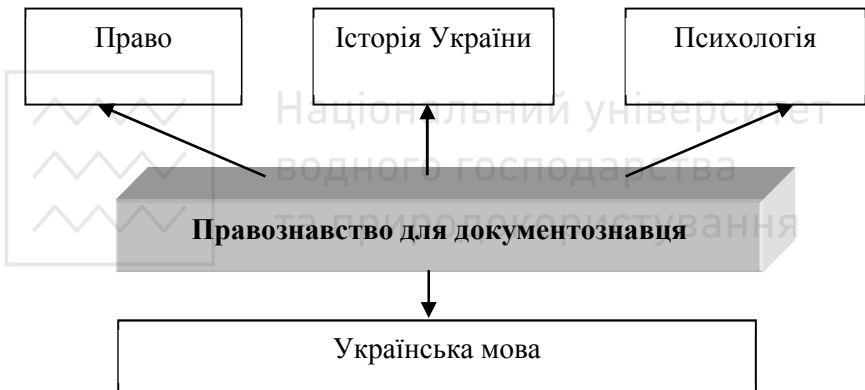
Передмова.....	3
1. Опис навчальної дисципліни та її структура.....	4
1.1. Тематика практичних занять.....	5
1.2. Контрольні заходи та засоби діагностики.....	6
1.3. Критерії та шкала оцінювання.....	6
2. Плани практичних занять.....	8
3. Самостійна робота студента.....	23
4. Рекомендована література.....	28

Передмова Шановні студенти!

Ви приступасте до вивчення навчальної дисципліни «Правознавство для документознавця». Пропоновані методичні вказівки допоможуть вам зорієнтуватись при підготовці до практичних занять та організувати самостійну роботу.

Взаємозв'язки навчальної дисципліни «Правознавство для документознавця» з іншими дисциплінами навчально плану, які передують її вивченню та які спираються на її вивчення, показано у схемі:

2.1. Метою вивчення дисципліни є:

- сприяння в одержанні студентами основоположних знань щодо особливостей вітчизняного правового регулювання в різних сферах суспільного життя;
- забезпечення правової підготовки, спрямованої на формування інтелектуального потенціалу висококваліфікованих працівників, що володіють основами теоретичних знань в галузі права, необхідних для їх майбутньої трудової, господарської та адміністративної діяльності.

2.2. Завдання дисципліни полягає у: вивченні системи чинного законодавства, норми якого врегульовують трудові,

господарські, адміністративні, інформаційні, архівні та тісно пов'язані з ними відносини; визначенні правового статусу різних суб'єктів права; вивченні підстав та умов виникнення, зміни та припинення правовідносин; з'ясуванні порядку укладання, зміни та розірвання господарських, адміністративних, колективних та трудових договорів; вивченні правового регулювання діяльності органів місцевого самоврядування, органів державної влади, підприємств, установ та організацій; вивченні особливостей правового регулювання державної служби та державного управління; ознайомлення з специфічними способами захисту, відновлення та реалізації прав фізичних і юридичних осіб; аналізі підстав та особливостей притягнення до юридичної відповідальності та інше.

1. Опис навчальної дисципліни та її структура

1.1. Тематика практичних занять

№	Назва теми	К-сть годин
	Змістовний модуль 1.	
1.	Право, його основи, зміст та значення	2
2.	Теоретико-правові аспекти адміністративного права України	2
3.	Суб'єкти адміністративного права	2
4.	Державна служба в Україні	2
5.	Загальні засади правового регулювання діяльності нотаріусів та управління бібліотечним фондом України	2
6.	Правове регулювання діяльності архівів в Україні	2
7.	Адміністративно-правове регулювання в інформаційній сфері	2
8.	Адміністративний нагляд і контроль. Адміністративна відповідальність	2
	Всього за змістовним модулем 1	16

Змістовний модуль 2		
1.	Законодавчі основи здійснення господарської діяльності в Україні	2
2.	Теоретико-правові аспекти трудового права України	2
3.	Поняття, види, припинення та розірвання трудового договору	2
4.	Загальні засади правового регулювання робочого часу та часу відпочинку	2
5.	Адміністративно-правове регулювання охорони праці в Україні	2
6.	Контроль і нагляд за законодавством про працю, зайнятість та охорону праці	2
7.	Загальні засади кримінальної, дисциплінарної, майнової, цивільної та господарської відповідальності в Україні	1
8.	Загальні засади функціонування системи судів загальної юрисдикції	1
Всього за змістовним модулем 2		14
Всього		30

1.2. Контрольні заходи та засоби діагностики

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

- оцінювання роботи студента на лекціях;
- усного опитування на практичних заняттях, оцінки розв'язання ситуаційних завдань та участі у обговоренні проблемних питань;
- виконання поточних контрольних робіт за темами змістових модулів

1.3. Критерії та шкала оцінювання

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів поточного контролю з навчальної дисципліни «Правознавство для документознавця» є:

- повнота і вчасність виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни;

- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на питання (чіткість, логічність, лаконічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних занять;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Оцінювання результатів поточного контролю проводиться у розрахунку від 0 до 60 балів. Основними методами оцінювання є:

- аналіз усних відповідей;
- виконання практичних завдань.

Оцінювання виконання завдань здійснюється за такими критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленими до цілого числа):

0% - завдання не виконано;

40% - завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% - завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% - завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки несистемного характеру;

100% - завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Шкала оцінювання

Кількість набраних балів студентом	Оцінка за національною шкалою
90-100 балів	Відмінно
82-89 балів	Добре
74-81 балів	
64-73 балів	Задовільно
60-63 балів	

35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу

2. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовний модуль I

Практичне заняття 1. Право, його основи, зміст та значення

План заняття

1. Передумови походження та етапи формування права. Історичні типи права та їх характеристика.
2. Поняття права, його предмет та методи. Ознаки права.
3. Функції та принципи права.
4. Співвідношення об'єктивного і суб'єктивного права.
5. Поняття, система та загальна характеристика законодавства.

Рекомендована література: [46, 60, 71, 83, 84]

Контрольні питання:

1. Розкрийте типологію права.
2. В чому полягає цінність права як історичного явища?
3. Які функції виконує право у суспільстві?
4. Хто є суб'єктами законодавчої ініціативи в Україні?
5. Які форми права Ви знаєте?
6. Розкрийте принципи правотворчої діяльності.
7. Розкрийте сутність дії нормативно-правового акту у часі.
8. Чому розподіл права на об'єктивне і суб'єктивне вважається теоретичним.

Практичне заняття 2. Теоретико-правові аспекти державного управління та адміністративного права України

План заняття

1. Поняття, суть, ознаки й види державного управління.
2. Принципи державного управління. Співвідношення виконавчої влади, державного управління й адміністративного права.
3. Предмет, метод, джерела й система адміністративного права.
4. Поняття, види, дія та особливості адміністративно-правових норм.
5. Поняття, ознаки, структура й види адміністративних правовідносин.
6. Суб'єкти й об'єкти управління.
7. Основні напрямки удосконалення адміністративного права та державного управління.

Рекомендована література: 21, 32, 39, 41, 47 61.

Контрольні питання:

1. Охарактеризуйте управлінську систему і її компоненти.
2. Охарактеризуйте соціальне управління і його види.
3. Охарактеризуйте державне управління, назвіть його ознаки.
4. Які взаємозв'язані поняття «державне управління» і «виконавська влада»?
5. Як співвідносяться державне управління і місцеве самоврядування.
6. Яким чином взаємозв'язані поняття «форми управління» і «методи управління»?
7. Як співвідносяться поняття «метод управління» і «метод адміністративно-правового регулювання»?
8. Охарактеризуйте особливості адміністративно-правових норм.

Практичне заняття 3. Суб'єкти адміністративного права

План заняття

1. Основи адміністративно-правового статусу громадян України.
2. Адміністративна правоздатність і дієздатність громадян.
3. Форми звернень громадян.

4. Адміністративно-правовий статус іноземних громадян та осіб без громадянства.
5. Поняття, ознаки і види об'єднань громадян. Класифікація об'єднань громадян.
6. Легалізація та правосуб'єктність об'єднань громадян.
7. Відповідальність об'єднань громадян за правопорушення.

Рекомендована література: [13, 14, 17, 18, 21, 23, 24, 25, 32, 33, 37]

Контрольні питання:

1. В чому суть адміністративно-правового статусу громадян?
2. Що означає «правоздатність» і «дієздатність» суб'єктів адміністративного права?
3. В яких випадках громадянин як суб'єкт адміністративного права може бути обмежений або позбавлений якого-небудь права?
4. Які основні права і обов'язки громадян у сфері державного управління і місцевого самоврядування?
5. Проаналізуйте інститут гарантій прав і свобод громадян у сфері державного управління і місцевого самоврядування.
6. Охарактеризуйте адміністративно-правовий статус іноземних громадян і осіб без громадянства.
7. Чи відрізняється статус іноземних громадян і осіб без громадянства від адміністративно-правового статусу громадян України? Проаналізуйте відповідні нормативно-правові акти.
8. Який порядок оформлення іноземцям і особам без громадянства дозволу на трудовлаштування в Україні?

Практичне заняття 4. Державна служба в Україні

План заняття

1. Поняття державної служби в Україні. Основні принципи державної служби.
2. Етика поведінки державного службовця.
3. Правове регулювання державної служби.
4. Поняття посади та посадової особи. Види державних службовців.
5. Категорії посад і рангів державних службовців.
6. Правовий статус державного службовця.

7. Вступ, проходження й припинення державної служби.
8. Відповідальність держаних службовців.

Рекомендована література: [1, 9, 14, 25, 33, 37, 60]

Контрольні питання:

1. Назвіть нормативне джерело, що встановлює основні принципи державної служби.
2. Чи зазначено в Законі України “Про державну службу” про можливість та порядок перебування на державній службі в Україні іноземних громадян, досвід яких широко використовується в різних галузях управління? Якщо так, то що саме?
3. Дайте визначення державних службовців згідно їх класифікації за владними повноваженнями.
4. Громадяни України, які вперше зараховуються на державну службу, при зарахуванні складають присягу. Чи існують виключення з даного правила? Якщо так, то які саме?
5. Назвіть кількість категорій та рангів державних службовців згідно Закону України “Про державну службу”.
6. Назвіть які встановлені обмеження, щодо прийняття на державну службу та проходження державної служби.
7. Дайте визначення поняття патронатної служби.
8. Відсторонення державного службовця від виконання своїх службових обов’язків та його строки.
9. Відставка державного службовця.
10. Особливості відповідальності державних службовців.

Практичне заняття 5. Загальні засади правового регулювання діяльності нотаріусів та управління бібліотечним фондом України

План заняття

1. Поняття та завдання нотаріату.
2. Місце нотаріату в системі правоохоронних органів.
3. Законодавство про нотаріат.
4. Принципи діяльності нотаріату в Україні.
5. Організація діяльності нотаріату в Україні.

6. Компетенція державних нотаріальних контор.
7. Компетенція та конфіденційність нотаріусів.
9. Структура і функції управління бібліотечним фондом.
10. Поняття про управління бібліотечним фондом. Цілі і завдання управління бібліотечним фондом. Об'єкт і суб'єкт управління.
11. Управління бібліотечним фондом конкретної бібліотеки: директор бібліотеки, завідувачі відділами, їх роль у створенні, розвитку і зберіганні бібліотечного фонду.

Рекомендована література: [34, 64, 76, 77, 78]

Контрольні запитання:

1. Назвіть поняття, завдання і функції нотаріату України.
2. Що є предметом нотаріального процесуального права України.
3. Охарактеризуйте основні джерела нотаріального процесуального права.
4. Що таке нотаріальний процес?
5. Назвіть суб'єктів нотаріального процесу.
6. Стадії нотаріального процесу.
7. Принципи нотаріального процесуального права.
8. Що таке бібліотечний фонд?
9. Назвіть державні органи які здійснюють управління бібліотечним фондом.

Практичне заняття 5. Правове регулювання діяльності архівів в Україні

План заняття

1. Історія правового регулювання архівної справи в Україні.
2. Законодавча база архівної системи України.
3. Правові засади регулювання НАФ України.
4. Державна архівна служба України.

5. Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства.
6. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України (ЦДАВО України).
7. Центральний державний архів громадських об'єднань України (ЦДАГО України).
8. Центральний державний історичний архів України.
9. Центральний державний науково-технічний архів України.

Рекомендована література: 64, 65, 69, 78, 82

Контрольні запитання:

1. Дайте визначення поняття «архівна справа».
2. Які види архівів визначені в законодавстві?
3. Дайте характеристику правового становища архіву.
4. Охарактеризуйте основні етапи розвитку архівної справи.
5. Якими законодавчими актами регулюється управління архівами?
6. Визначте мету та принципи діяльності державної архівної служби.
7. Охарактеризуйте поняття, види та завдання центральних архівів України.

Практичне заняття 7. Адміністративно-правове регулювання в інформаційній сфері

План заняття

1. Поняття та зміст інформаційної безпеки.
2. Інформаційна безпека України в системі національної безпеки.
3. Сутність адміністративних правовідносин в інформаційній сфері.
4. Стан адміністративно-правового регулювання інформаційної безпеки України.
5. Принципи та напрями адміністративно-правового регулювання інформаційної безпеки.

6. Міністерство інформаційної політики – центральний орган виконавчої влади.
7. Шляхи підвищення ефективності адміністративно-правового регулювання інформаційної безпеки.

Рекомендована література: [29, 30, 31, 44, 45, 51, 60]

Контрольні запитання:

1. Проаналізуйте основи законодавства України в інформаційній сфері
2. Назвіть Закони України щодо регулювання різних аспектів інформаційної діяльності.
3. Охарактеризуйте проблеми та перспективи правового регулювання інформаційної сфери в Україні.
4. Наведіть основні положення Конституції України стосовно права на інформацію.
5. Які основні законодавчі акти були прийняті в Україні стосовно інформаційних відносин?
6. Охарактеризуйте основні статті Закону України «Про інформацію»?
7. Визначіть поняття «національні інформаційні ресурси», наведіть приклади?
8. Перерахуйте основні види інформації.
9. Охарактеризуйте основні статті Закону України «Про національну програму інформатизації».
10. Охарактеризуйте основні статті Закону України «Про науково-технічну інформацію».

Практичне заняття 8. Адміністративний нагляд і контроль. Адміністративна відповідальність.

План заняття

1. Форми і методи адміністративного нагляду.

2. Поняття, ознаки й підстави адміністративно-правової відповідальності.
3. Поняття, ознаки та склад адміністративного правопорушення.
4. Види адміністративних правопорушень.
5. Система адміністративних стягнень. Порядок і строки накладення адміністративних стягнень.
6. Адміністративне затримання.
7. Порядок порушення й розгляду справи про адміністративне правопорушення.

Рекомендована література: 25, 30, 33, 43, 44, 62

Контрольні питання:

1. Які органи (посадовці) правомочні застосовувати адміністративно-запобіжні засоби? Підтвердить свою відповідь посиланнями на нормативно-правові акти.
2. Які органи (посадовці) правомочні проводити адміністративне затримання громадян і які терміни адміністративного затримання? До якого виду заходів адміністративного примушення воно відноситься?
3. Як процесуально оформляється адміністративне затримання особи?
4. Які Ви знаєте заходи забезпечення виробництва у справах про адміністративні правопорушення і як вони процесуально оформляються?
5. Чим відрізняються заходи адміністративної відповідальності від інших заходів адміністративного примушення?
6. Які види заходів адміністративної відповідальності передбачені чинним законодавством?
7. Назвіть ознаки адміністративної відповідальності. Як співвідноситься адміністративна, кримінальна і дисциплінарна відповідальність?
8. Які види адміністративних стягнень встановлені в законодавстві? По яких критеріях можна класифікувати адміністративні стягнення?
9. Чим відрізняється адміністративне затримання від адміністративного арешту?

10. Охарактеризуйте загальний порядок накладення адміністративних стягнень.
11. Чи встановлює українське законодавство адміністративну відповідальність юридичних осіб? Наведіть приклади законів, в яких є норми про адміністративну відповідальність юридичних осіб.
12. В чому особливості адміністративної відповідальності юридичних осіб?
13. Назвіть ознаки адміністративного правопорушення.
14. Що служить підставою (критерієм) відмежування адміністративного правопорушення від злочину і дисциплінарної провини?
15. Охарактеризуйте склад адміністративного правопорушення.
16. Які ознаки характеризують об'єктивну сторону адміністративного правопорушення?
17. Які види об'єктів адміністративного правопорушення Ви знаєте?
18. Розкрийте зміст суб'єктивної сторони адміністративного правопорушення.
19. Охарактеризуйте суб'єкт адміністративного правопорушення.
20. Чим відрізняється статус загального суб'єкта адміністративного правопорушення від статусу спеціального суб'єкта адміністративного правопорушення.
21. Яке правове значення має ознака повторності адміністративного правопорушення?

Змістовний модуль 2

Практичне заняття 1. Законодавчі основи здійснення господарської діяльності в Україні

План заняття

1. Поняття, ознаки та структура господарських правовідносин.
2. Господарська діяльність та її види.
3. Поняття господарського законодавства та його особливості.
4. Система господарського законодавства.
5. Конституція України, як джерело господарського права.

6. Закони України, як джерела господарського права.
7. Підзаконні нормативні акти, як джерела господарського права.
8. Основні напрямки удосконалення господарського законодавства.

Рекомендована література [2, 5, 21, 42, 45, 51, 52, 53, 55, 56, 57, 59, 71]

Контрольні питання:

1. Дайте визначення поняття «джерело господарського права».
2. Назвіть види джерел господарського права.
3. В чому полягають Конституційні основи господарського права.
4. Визначте роль Господарського кодексу України, як джерела господарського права.
5. Охарактеризуйте господарсько-правові норми в Цивільному кодексі України.
6. Визначте які закони є джерелами господарського права.
7. Які міжнародно-правові акти є джерелами регулювання господарської діяльності в Україні.

**Практичне заняття 2. Теоретико-правові аспекти
трудового права України**

План заняття

1. Поняття трудового права.
2. Предмет, метод, система трудового права.
3. Поняття і система джерел трудового права.
4. Конституція України — основне джерело трудового права.
5. Кодекс законів про працю України та інші законодавчі акти, що регулюють трудові правовідносини.
6. Підзаконні акти — джерела трудового права.
7. Акти соціального партнерства. Колективні угоди, колективні договори, локальні, нормативно-правові акти.
8. Джерела міжнародно-правового регулювання праці.

Рекомендована література [4, 11, 15, 18, 45, 48, 67, 81]

Контрольні питання:

1. Наведіть приклади загальних і спеціальних правових норм, що регулюють трудові відносини.
2. У чому виявляється єдність і диференціація трудового законодавства?
3. Які повноваження центральних органів виконавчої влади в галузі регулювання трудових відносин?
4. Як діють нормативно-правові акти про працю у часі, просторі і за категоріями працівників?
5. У яких нормативних актах закріплено принципи трудового права?
6. У яких статтях Конституції України закріплено принципи правового регулювання праці?

Практичне заняття 3. Поняття, види, припинення та розірвання трудового договору

План заняття

1. Поняття трудового договору (контракту), його сторони.
2. Зміст і форма трудового договору (контракту).
3. Необхідні (основні) та факультативні умови трудового договору.
4. Види трудових договорів.
5. Зміна умов трудового договору.
6. Підстави і порядок припинення трудового договору.
7. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника.
8. Підстави розірвання трудового договору з ініціативи власника (роботодавця);
9. Додаткові підстави розірвання трудового договору з ініціативи власника (роботодавця) з окремими категоріями працівників за певних умов.
10. Відсторонення від роботи.
11. Вихідна допомога. Розмір та випадки її виплати.

Рекомендована література [3, 9, 68, 79, 81]

Контрольні питання:

1. Поняття і значення трудового договору.

2. Сторони трудового договору.
3. Зміст і форма трудового договору.
4. Порядок укладення трудового договору.
5. Види трудових договорів. Особливості окремих видів трудових договорів.
6. Переведення на іншу роботу: поняття, класифікація переведень.
7. Переміщення на інше робоче місце і його відмінність від переведення.
8. Зміна істотних умов праці.

Практичне заняття 4. Загальні засади правового регулювання робочого часу та часу відпочинку

План заняття

1. Поняття робочого часу. Тривалість і види робочого часу (тижня).
2. Режим робочого часу, порядок його встановлення та облік.
3. Тривалість роботи напередодні святкових, вихідних і неробочих днів. Тривалість роботи у нічний час.
4. Правове регулювання відряджень та надурочних робіт. Чергування.
5. Час відпочинку: поняття, види.
6. Перерви протягом робочого дня і між робочими днями. Щотижневий відпочинок.
7. Законодавство про вихідні, святкові й неробочі дні.
8. Відпустка та її види.
9. Щорічні відпустки, їх види і тривалість.
10. Додаткові відпустки.
11. Соціальні відпустки, їх види та порядок надання.
12. Відпустки без збереження заробітної плати.
13. Оплата відпусток. Право на грошову компенсацію за невикористану відпустку.

Рекомендована література [4, 8, 11, 15, 46, 48, 67, 81]

Контрольні питання:

1. Що таке робочий час? Наведіть його класифікацію.

2. Відмінність між нормальним, скороченим та неповним робочим часом. Відмінність між неповним робочим часом і сумісництвом.
3. Чим надурочна робота відрізняється від ненормованого робочого дня?
4. Чому роботодавець, як правило, запроваджує підсумований облік робочого часу?
5. Що включають режим і облік робочого часу?
6. У чому полягає правова відмінність скороченого та неповного робочого часу?
7. Поняття, умови та порядок уведення надурочних робіт.
8. Як здійснюється регулювання відпусток у конвенціях МОП та європейських нормативних актах?
9. Розкрийте сутність відпусток без збереження заробітної плати та практику їх застосування в Україні.
10. Тривалість щорічної відпустки при неповному робочому часі.
11. Поняття та види часу відпочинку.
12. Що включає право на відпустку та право використання відпустки?
13. Які існують види додаткових відпусток?

Практичне заняття 5. Адміністративно-правове регулювання охорони праці в Україні

План заняття

1. Поняття охорони праці за трудовим законодавством.
2. Гарантії прав громадян на охорону праці.
3. Державне управління охороною праці.
4. Організація охорони праці на виробництві.
5. Відповідальність посадових осіб за порушення законодавства про працю і правил з охорони праці.
6. Охорона праці жінок, неповнолітніх та інвалідів.

Рекомендована література [7, 8, 9, 10, 15, 16, 31, 44, 48]

Контрольні питання:

1. Що таке охорона праці? Чи є це поняття правовим?
2. Які існують правила та інструкції з охорони праці?
3. У чому правова сутність медичних оглядів та інструктажів для забезпечення охорони праці?
4. Які правові особливості охорони праці жінок і молоді?
5. Що слід розуміти під правовою організацією охорони праці?
6. Які норми права сприяють стимулюванню охорони праці?
7. Назвіть види органів з нагляду та контролю за охороною праці.

Практичне заняття 6. Контроль і нагляд за законодавством про працю

План заняття

1. Поняття і система органів з нагляду і контролю за додержанням законодавства про працю та їх повноваження.
2. Види нагляду та контролю за додержанням законодавства України про працю.
3. Державний нагляд і державний контроль за додержанням законодавства про працю.
4. Повноваження місцевих органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування у сфері охорони праці.
5. Громадський контроль за додержанням законодавства про працю: професійні спілки, спеціальні органи у складі профспілок, правова і технічна інспекція праці, трудові колективи та їх постійний орган — рада трудового колективу.

Рекомендована література [3, 17, 18, 23, 30, 32, 33, 41, 44, 57, 60]

Контрольні питання:

3. Назвіть спільні і відмінні риси понять «контроль», «нагляд».
4. Хто здійснює державний контроль і нагляд за законодавством про працю та охорону праці?
5. Охарактеризуйте повноваження Державної служби з питань праці.
6. Хто здійснює громадський нагляд за законодавством про охорону праці?

7. Охарактеризуйте повноваження Уповноваженого за станом охорони праці?
8. В чому полягає дисциплінарна відповідальність за порушення вимог з охорони праці?
7. Назвіть види органів з нагляду та контролю за охороною праці.

Практичне заняття 7. Загальні засади кримінальної, дисциплінарної, цивільної та господарської відповідальності в Україні

План заняття

1. Загальні засади юридичної відповідальності в Україні.
2. Поняття, підстави та особливості кримінальної відповідальності.
3. Дисциплінарна відповідальність працівників.
4. Цивільна відповідальність: поняття, особливості.
5. Поняття, підстави та межі господарської відповідальності.
6. Санкції в господарських правовідносинах та їх види.

Рекомендована література [2, 3, 15, 18, 33, 37, 47, 43, 44]

Контрольні питання:

1. Що таке злочин? Які його ознаки?
2. Охарактеризуйте склад злочину.
3. Назвіть поняття та ознаки юридичної відповідальності.
4. Що таке дисциплінарний проступок?
5. Назвіть види відповідальності, яка врегульовується нормами трудового права.
6. Які є санкції в господарському праві?
7. Які є санкції в цивільному праві?
8. Що є підставою для кримінальної відповідальності?
9. Що таке презумція невинності?

Практичне заняття 8. Загальні засади функціонування системи судів загальної юрисдикції

План заняття

1. Поняття підвідомчості та підсудності у судовій системі.
2. Поняття “судової ланки” та “судової інстанції”.
3. Місцевий суд – основна ланка системи судів загальної юрисдикції, склад та повноваження.
4. Місцеві спеціалізовані суди, їх повноваження.
5. Апеляційний суд. Порядок його формування, склад, повноваження та структура. Судові палати та президія апеляційного суду. Апеляційний суд України. Апеляційні спеціалізовані суди, порядок формування, склад та повноваження цих судів.
6. Вищі спеціалізовані суди України. Їх види, порядок формування, структура та повноваження.
7. Система військових судів України.
8. Верховний Суд України – найвищий судовий орган України. Судові палати, президія і пленум Верховного Суду України. Роз’яснення Пленуму Верховного суду України з питань застосування законодавства.

Рекомендована література [3, 19, 30, 45, 21, 22, 39, 43, 68, 74]

Контрольні питання:

1. Дайте визначення поняття судової системи України.
2. Визначте систему судів загальної юрисдикції.
3. Охарактеризуйте основні ознаки системи судів загальної юрисдикції.
4. Дайте визначення ланки судової системи та судової інстанції.
5. Які існують судові інстанції за чинним законодавством?
6. Охарактеризуйте місцеві суди України.
7. Проаналізуйте діяльність апеляційних судів України.

3. Самостійна робота студентів

Самостійна робота сприяє кращому засвоєнню студентами матеріалу з навчальної дисципліни “Правознавство для документознавця” та формуванню у них навичок та вмінь одержувати додаткові знання.

Формами самостійної роботи студентів є:

- доопрацювання матеріалів лекцій та опрацювання літератури, що пропонується до вивчення по темах навчальної дисципліни;
- підготовка до практичних (семінарських) занять, виконання завдань по темах практичних занять;
- підготовка письмових відповідей на питання для самопідготовки;
- робота в інформаційних мережах;
- вибір теми, розробка плану та написання реферативної роботи;
- вибір теми, розробка плану та написання доповіді;
- самостійне вивчення та складання конспектів по темах, що виносяться на самостійне вивчення.

Результативність самостійної роботи виявляється під час заслуховування та обговорення доповідей, захисту рефератів, поточного модульного контролю знань, перевірки письмових відповідей та підсумкового оцінювання успішності студентів у сесію.

Перелік тем рефератів:

1. Поняття і основні риси державного управління.
2. Сутність виконавчої влади, її співвідношення з державним управлінням та адміністративним правом.
3. Адміністративне право України як галузь права, його предмет.
4. Поняття, особливості та види адміністративно-правових норм.
5. Джерела адміністративного права України.
6. Особливості систематизації адміністративного права України.
7. Поняття, основні риси та види адміністративно-правових відносин.
8. Адміністративно-правовий статус громадян України.
9. Звернення громадян, їх види.
10. Порядок розгляду звернень громадян згідно Закону України "Про звернення громадян".
11. Поняття, ознаки та правове положення органів виконавчої влади.
12. Система органів виконавчої влади та принципи її побудови.

13. Повноваження Президента України у сфері виконавчої влади.
14. Центральні органи виконавчої влади, їх види.
15. Повноваження і форми діяльності місцевих державних адміністрацій.
16. Поняття, види та принципи державної служби в Україні.
17. Законодавчі засади державної служби в Україні.
18. Поняття та види державних службовців.
19. Правове регулювання проходження державної служби.
20. Поняття та види функцій державного управління.
21. Поняття правових актів державного управління, їх юридичне значення.
22. Заходи адміністративного припинення, їх види та суть.
23. Поняття й основні риси адміністративної відповідальності.
24. Завдання, система і чинність законодавства України про адміністративні правопорушення.
25. Адміністративне правопорушення, його поняття та склад.
26. Суб'єкти адміністративних правопорушень.
27. Особливості відповідальності за порушення правил дорожнього руху.
28. Особливості адміністративної відповідальності юридичних осіб.
29. Загальні правила накладення стягнень за адміністративні правопорушення. Строки накладення адміністративних стягнень
30. Обставини, що пом'якшують та обтяжують відповідальність за адміністративний проступок.
31. Адміністративний процес: зміст, загальні риси, особливості.
32. Структура адміністративного процесу та характеристика окремих видів проваджень.
33. Адміністративна юрисдикція: загальні риси, принципи.
34. Адміністративне судочинство в Україні: завдання та принципи.
35. Завдання і порядок провадження в справах про адміністративні правопорушення.
36. Засоби забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення.
37. Адміністративне затримання.
38. Протокол про адміністративне правопорушення.
39. Постанова по справі про адміністративне правопорушення.

40. Органи (посадові особи), уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення.
41. Поняття режиму законності та дисципліни в державному управлінні.
42. Поняття господарського права як галузі права.
43. Предмет регулювання господарського права.
44. Поняття господарської діяльності, її види (підприємницька та некомерційна).
45. Законодавче визначення господарської діяльності.
46. Методи господарського права: поняття, види (метод автономних рішень, метод власних приписів та метод рекомендацій).
47. Система курсу господарського права: загальна та особлива частина.
48. Наука господарського права: її предмет та система.
49. Основні правові категорії і поняття господарського права.
50. Проблема понятійного апарату та понятійних рядів.
51. Принципи господарського права та їх значення для регулювання господарської діяльності.
52. Конституційні та галузеві принципи господарського права.
53. Поняття, ознаки і зміст господарських правовідносин.
54. Критерії класифікації і види правовідносин в сфері господарювання.
55. Речові та зобов'язальні правовідносини.
56. Абсолютні, відносні та абсолютно-відносні конкуренції у підприємництві
57. Поняття господарського законодавства.
58. Ознаки та особливості господарського законодавства.
59. Співвідношення господарського права та господарського законодавства.
60. Поняття, ознаки та види нормативно - правових актів господарського законодавства.
61. Джерела господарського права, поняття та система.
70. Конституційні гарантії та захист трудових прав в Україні.
71. Соціальне партнерство у сфері трудових відносин за законодавством України.

72. Види трудового договору, особливості їх укладення та розірвання.
73. Міжнародно-правове регулювання праці.
74. Правове регулювання трудових відносин за законодавством України.
75. Правове регулювання матеріальної відповідальності сторін трудових правовідносин.
76. Особливості правового регулювання охорони праці жінок, молоді та інвалідів.
77. Правове регулювання оплати праці за законодавством України.
78. Правове регулювання охорони праці та її організаційно-правові форми в Україні.
79. Правове регулювання захисту прав працівників за законодавством України.
80. Особливості юридичної відповідальності за порушення трудового законодавства України.
81. Правове регулювання індивідуальних і колективних трудових спорів.
82. Правове регулювання робочого часу і часу відпочинку.
83. Правове регулювання трудової дисципліни за законодавством
84. України.
85. Нагляд і контроль за дотриманням законодавства про працю України.
86. Соціальні права в системі прав людини: міжнародно-правовий досвід і законодавство України.
87. Адаптація трудового законодавства України до європейських стандартів: історія, сучасний стан і перспективи.
88. Захист соціальних та економічних прав людини: міжнародні стандарти і законодавство України.
89. Правове регулювання відносин у сфері зайнятості та працевлаштування населення.
90. Правове регулювання оплати праці за законодавством України.
91. Охорона праці за законодавством України.
92. Індивідуальні та колективні трудові спори.

93. Правове регулювання робочого часу і часу відпочинку.
94. Відповідальність працівників за трудовим правом України.
95. Соціальне партнерство у сфері трудових відносин за законодавством України.
96. Колективний договір і угода за законодавством України.
97. Гарантії та компенсації за законодавством України.
98. Види трудових договорів та особливості їх укладення і розірвання.
99. Юридична відповідальність за порушення трудового законодавства України.
100. Правове регулювання трудових відносин за законодавством України.
101. Правове регулювання матеріальної відповідальності сторін трудових правовідносин.

4. Рекомендована література

4.1. Базова

1. Бюджетний кодекс України: Кодекс від 08.07.2010 № 2456-VI Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
2. — Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — №18-22. — Ст. 144.
3. Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991рр. // Відомості Верховної Ради України. — 2005. — № 1. — Ст. 1.
4. Загальна декларація прав людини прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 10.12.1948р.- // Збірник "Права человека", видавництво Московського університету, 1986р.
5. Закон України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності": Закон від 11.09.2003 № 1160-IV. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1160-15>
6. Закон України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану»: Закон від 01.07.2010 № 2398-VI Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2398-17>
7. Закон України "Основи законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування"

- 14.01.1998р. // Відомості Верховної Ради України. –1998. - № 23. -Ст.121.
8. Закон України "Основи законодавства про охорону здоров'я" // Відомості Верховної Ради України.-1999 - № -Ст.342
9. Закон України "Про відпустки" від 15.11.1996р. // Відомості Верховної Ради України.-1997. - № 2.-Ст.4
10. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від безробіття" від 01.03.1999р. // Відомості Верховної Ради України. -2000.- № 22.-Ст.171.
- 11.Закон України "Про зайнятість населення в Україні" від 01.03.1991р. // Відомості Верховної Ради України.-1991. - № 14. -Ст.170. (зміни внесені законом від 16.10. 2012р).
12. Закон України "Про мінімальну заробітну плату" від 23.12.1996 р. № // Відомості Верховної Ради України-1991 - № - С
13. Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні": Закон від 21.05.1997 № 280/97-ВР Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
14. Закон України "Про місцеві державні адміністрації": Закон від 09.04.1999 № 586-XIV Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/586-14>
15. Закон України "Про охорону праці " від 14.10.1992 р. // Відомості Верховної Ради України.-1992 .- № 49.-Ст.668(зміни внесені законом від 16.10. 2012р).
16. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності" від 23.09.1999р. //Офіційний вісник України. – 1999. - № 42.- ст. 2080.
17. Закон України "Про організації роботодавців" від 10.07.2003р. // Урядовий кур'єр. - № 168.- 10.09.2003р
18. Закон України "Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності" від 15.09.1999р. // Відомості Верховної Ради України.-1999. - № 45.-Ст.397. (зміни внесені законом від 16.10. 2012р).

19. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»: Закон від 05.07.2012 № 5076-VI Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>
20. Закон України «Про альтернативну (невійськову) службу»: Закон від 12.12.1991 № 1975-XII Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1975-12>
21. Закон України «Про антимонопольний комітет України»: Закон від 26.11.1993 № 3659-XII. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3659-12>
22. Закон України «Про безоплатну правову допомогу»: Закон від 02.06.2011 № 3460-VI. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>
23. Закон України «Про громадські об'єднання» Закон від 22.03.2012 № 4572-VI. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>
24. Закон України «Про громадянство України»: Закон від 18.01.2001 № 2235-III Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>
25. Закон України «Про державну службу»: Закон від 10.12.2015 № 889-VIII. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/889-19>
26. Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності»: Закон від 06.09.2005 № 2806-IV. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2806-15>
27. Закон України «Про загальний військовий обов'язок і військову службу»: Закон від 25.03.1992 № 2232-XII Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2232-12>
28. Закон України «Про зайнятість населення»: Закон від 05.07.2012 № 5067-VI Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>
29. Закон України «Про захист персональних даних»: Закон від 01.06.2010 № 2297-VI Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>
30. Закон України «Про звернення громадян»: Закон від 02.10.1996 № 393/96-ВР Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/393/96-вр>

31. Закон України «Про інформацію»: Закон від 02.10.1992 № 2657-ХІІ. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
32. Закон України «Про Кабінет Міністрів України»: Закон від 27.02.2014 № 794-VII Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/794-18>
33. Закон України «Про Національну поліцію»: Закон від 02.07.2015 № 580-VIII. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
34. Закон України «Про нотаріат» Закон від 02.09.1993 № 3425-XI Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3425-12>
35. Закон України «Про освіту»: Закон від 23.05.1991 № 1060-XII. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
36. Закон України «Про свободу совісті та релігійні організації»: Закон від 23.04.1991 № 987-XII. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/987-12>
37. Закон України «Про Службу Безпеки України» Закон від 25.03.1992 № 2229-XII . Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>
38. Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні»: Закон від 05.02.1993 № 2998-XII. - Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2998-12>
39. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» (окремі положення) Закон від 07.07.2010 № 2453-VI Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2453-17>
40. Закон України «Про транспорт»: Закон від 10.11.1994 № 232/94-ВР. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/232/94-вр>
41. Закон України «Про центральні органи виконавчої влади»: Закон від 17.03.2011 № 3166-VI Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>
42. Закон України «Про ціни і ціноутворення»: Закон від 21.06.2012 № 5007-VI. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>

43. Кодекс Адміністративного судочинства: Закон від 06.07.2005 № 2747-IV Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>
44. Кодекс законів про адміністративні правопорушення: Кодекс від 07.12.1984 № 8073-X Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
45. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
46. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
47. Кримінальний кодекс України Закон від 05.04.2001 № 2341-III Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
48. Пилипенко П.Д., Бурак В.Я. та ін. "Трудове право України: академічний курс": Підручник – К.: Видавничий дім "Ін Юре", 2007.
49. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 грудня 2000 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 5-6. – Ст. 30
50. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14 травня 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 42-43. – Ст. 378.
51. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців: Закон України від 15 травня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 31-32. – Ст. 263.
52. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності: Закон України від 6 вересня 2005 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 48. – Ст. 483.
53. Про засади державної регуляторної політики в сфері господарської діяльності: Закон України від 11 вересня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 9. – Ст. 79.
54. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 7 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 36. – Ст. 164.
55. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11 січня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – №

12. – Ст. 64.

56. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квітня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 3. – Ст. 78.

57. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності // Закон України від 5 квітня 2007 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 17. – Ст. 44.

58. Про приватизацію державного майна: Закон України від 4 березня 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 4. – Ст. 59.

59. Про стандартизацію: Закон України від 17 травня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 31. – Ст. 145.

4.2. Допоміжна

60. Адміністративне право : підручник / НЮОУ ім. Я. Мудрого ; за заг. ред. : Ю. П. Битяк, В. М. Гарашук, В. В. Зуй. – Х. : Право, 2010. – 624 с.

61. Адміністративне право України: Підручник: За заг. ред. д.ю.н., проф. Коломоєць Т.О. – Київ: „Істина”, 2008. - с.

62. Акціонерне право: навч. посібник / за заг. ред. В.В. Луця, О.Д. Крупча-на. - К.: Ін Юре, 2004. - 256 с.

63. Архівознавство: Підручник для студентів вищих навчальних закладів України / Редкол.: Я.С.Калакура (гол. ред.) та ін. – К., 1998. – 316 с

64. Архівознавство: Підручник для студентів іст. ф-тів вищ. навч. закладів України / За заг. ред. Я. С. Калакури та І. Б. Матяш. - К: Видавн. дім "КМ Академія", 2009. - 356 с.

65. Беляневич О.А. Господарське договірне право України (теоретичні аспекти) / О.А. Беляневич. - К.: Юрінком Інтер, 2006. - 592 с.

66. Бойко М.Д. Правове регулювання підприємництва в Україні / М.Д. Бойко. - К.: Атіка, 2007. - 712 с.

67. Болотіна Н.Б. “Трудове право України: Академічний курс”: Підручник – К.: Т-во “Знання”, 2007.

68. Болотіна Н.Б. “Трудове право України: Академічний курс”: Підручник – К.: Т-во “Знання”, 2007.

69. Васильченко М.П. Бібліотечні фонди : навч. посіб. для підгот. мол. спец. вузів / М.П. Васильченко, Н.М. Кушнарєнко, В.А. Мільман. – Харків : Основа, 1993. – 150 с.
70. Вінник О.М. Акціонерне право: навч. посібник / О.М. Вінник, В.С. Щербина; за ред. проф. В.С. Щербини. - К.: Атіка, 2000. - 544 с.
71. Вінник О.М. Господарське право: курс лекцій / О.М. Вінник. - К.: Атіка, 2004. - 624 с.
72. Вінник О.М. Інвестиційне право: навч. посібник / О.М. Вінник. - К.: Юридична думка, 2005. - 568 с.
73. Господарське право України: навч. посібник / за ред. Н.О. Саніахмето-вої. - Х.: Одиссей, 2005.-608с.
74. Господарське право: Навчальний посібник - Вінник О.М., Щербина В.С. - . К. : Конкорд.- 2009. - 362с.
75. Завальна Ж.В. Валютне право України / Ж.В. Завальна, М.В. Старин-ський. - Суми: Університетська книга, 2005. - 304 с.
76. Збірник нормативних документів із бібліотечної справи / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Б-ка ; [уклад. Л.П. Бондар]. – Луцьк, 2009. – С. 177–189.
77. Збірник нормативних документів із бібліотечної справи / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Б-ка ; [уклад. Л.П. Бондар]. – Луцьк, 2009. – С. 170–176.
78. Інструкція про організацію та порядок обміну, перерозподілу і розповсюдження документів серед бібліотек України через систему обмінних фондів : Наказ М-ва культури і мистец. України від 23.03.2005 р. №152 //
79. Корпоративне управління: підручник / Т.Л. Мостенська, В.О. Новак, М.Г. Луцький, Ю.Г.Симоненко. - К.:Каравела, 2008. – 384с.
80. Кулаковська Л.П. Основи аудиту: навч. посібник / Л.П. Кулаковська. -К.: Каравела, 2008. - 312 с.
81. Пилипенко П.Д., Бурак В.Я. та ін. ”Трудове право України: академічний курс”: Підручник – К.: Видавничий дім “Ін Юре”, 2007.
82. Романовський В. Нариси з архівознавства: Історія архівної справи на Україні та принципи порядкування в архівах. - Харків, 1927; Архівознавство: Елементарний підручник. - Харків, 1932

83. Серета Г.П., Стеценко С.Г. Проблеми теорії держави і права: Навчальний посібник у визначеннях та схемах. – К.: КНТ, 2009. – 184 с.
84. Скакун О.Ф. Теорія держави і права (Енциклопедичний курс): Підруч. – Х.: Еспада, 2006. – 776 с.
85. Щербина В.С. Господарське право України. Підручник.- К: Юринком Інтер, 2012. – 538с.

4.3. Електронні ресурси

86. Безкоштовні електронні підручники онлайн «Гуманітарні науки» [електронний ресурс] / <http://www.chitalca.html>.
87. Електронні наукові видання НБУ ім. В.І.Вернадського [електронний ресурс] / <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/>
88. Наукова бібліотека НУВГП [електронний ресурс] / <http://www.edu.ua/naukova-biblioteka>
89. Стандарти вищої освіти за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», за рівнем вищої освіти бакалавр.

